

Ocena osiągnięć ucznia

Uczeń ma prawo znać wymagania nauczyciela wynikające z realizowanego programu oraz zasady oceniania, które go dotyczą. Dla nauczyciela opracowanie tych zasad, a zwłaszcza ich zastosowanie, jest kwestią odpowiedzialności, ponieważ uwzględniając trudności okresu dojrzewania i specyfikę przedmiotu ocena powinna być raczej zachętą niż elementem egzekwowania wiedzy. W ocenie ćwiczeń praktycznych nie można oceniać wyłącznie zdolności plastycznych. Podstawowym kryterium oceny uczniów powinno być zaangażowanie i wysiłek włożony w realizację zadania, a także podejście do tematu, przy czym należy mieć świadomość, że poziom umiejętności plastycznych i wiedzy o sztuce może być bardzo zróżnicowany. Uzdolnienia plastyczne i wiedza nie zawsze muszą się pokrywać. Indywidualne podejście do każdego ucznia powinno zmotywować go do dalszych poszukiwań twórczych i jest warunkiem rzetelności pozwalającej dostosować metody oceniania do możliwości ucznia.

Ocena jest informacją dla ucznia, rodziców oraz nauczycieli innych przedmiotów o osiągnięciach, trudnościach, jak również wyjątkowych uzdolnieniach młodego człowieka. Jest również wskazówką do dalszej pracy dla nauczyciela prowadzącego przedmiot. Powinna być jawna, oparta na jasnych, zrozumiałych dla młodzieży kryteriach, z możliwością poprawy, jeśli uczeń wyrazi taką ochotę.

Na lekcji plastyki ocenie bieżącej podlega:

- przygotowanie do lekcji,
- aktywne uczestnictwo w zajęciach,
- zdolność analizy i syntezy problemów,
- umiejętność współpracy w grupie,
- samodzielne, twórcze rozwiązywanie problemów,

Ocenię podlegają następujące formy pracy ucznia:

- wypowiedzi ustne,
- prace pisemne (referaty, testy),
- praktyczne ćwiczenia plastyczne,
- udział w konkursach plastycznych,
- zadania ponadprogramowe wynikające z zainteresowań i zdolności ucznia,
- aktywne uczestnictwo w życiu szkoły i środowiska (oprawa plastyczna uroczystości, organizowanie wystaw, innych wydarzeń o charakterze artystycznym).

Ocena prac plastycznych jest najtrudniejszą kwestią. W związku z tym należy zwrócić na nią szczególną uwagę.

Ocenię podlegają następujące elementy pracy:

- trafność doboru środków ekspresji plastycznej do postawionego problemu/zadanego tematu,
- umiejętne wykorzystanie/kompozycja na płaszczyźnie i w przestrzeni (zastosowanie barw, tonacja, kontrast, plama jako forma wyrazu ekspresji, faktura – poszukiwania w różnych materiałach, kontrast faktur, poprawność zastosowania perspektywy),
- wyraz ogólny (inwencja twórcza),
- staranne wykonanie.

Ocenię pracy plastycznej powinna poprzedzać precyzyjna, zwięzła korekta nauczyciela, pozwalająca uczniom zauważyć i nazwać walory omawianej pracy. Pozwoli to przyswoić im terminologię plastyczną, którą sami będą się posługiwać oraz poznać zasady oceniania prac plastycznych.

W ocenie wiedzy o sztuce należy wziąć pod uwagę:

- walory językowe i adekwatne używanie terminologii plastycznej w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- osadzenie dzieła w kontekście kulturowym,
- umiejętność dostrzeżenia uwarunkowań mających wpływ na twórców,
- znajomość dzieł i ich twórców, zagadnień zgodności sztuki (umiejętność odpowiedzi na konkretne pytania),
- umiejętność analizy i syntezy problemów,
- trafność argumentów w obronie swojej oceny dotyczącej dzieła, kierunku lub problemu,
- umiejętność rozwinięcia postawionego problemu lub tematu,
- radość z odkrywania tajemnicy, niewymiernej wartości zawartej w dziełach dawnych i współczesnych.

Oceny śródroczne i ocena roczna podsumowują pracę ucznia na lekcjach plastyki i wynika z przedmiotowego i wewnątrzszkolnego systemu oceniania.

Zgodnie ze skalą cyfrową 1–6 stosuje się następujące ich odpowiedniki i skrótly:

- stopień celujący – 6 (cel.)
- stopień bardzo dobry – 5 (bdb.)
- stopień dobry – 4 (db.)
- stopień dostateczny – 3 (dst.)
- stopień dopuszczający – 2 (dop.)
- stopień niedostateczna – 1 (ndst.)

Dopuszcza się stosowanie stopni ze znakiem „+” i „-”, zwłaszcza w ocenach bieżących. Wymagania na poszczególne oceny szkolne powinny być opracowane i podane uczniom do wiadomości na początku roku szkolnego, a poprzez systematyczne ocenianie w ciągu roku potwierdzanie, wówczas uczeń widzi praktyczne ich zastosowanie.

Oto przykładowe zestawienie kryteriów ocen semestralnych i rocznych:

Ocena celująca:

Uczeń opanował wiedzę i umiejętności przewidziane na ocenę bardzo dobrą, a poza tym:

- posiada imponujący zasób wiedzy i wysoki poziom umiejętności,
- uczestniczył w konkursach plastycznych,
- wykorzystywał wiedzę plastyczną i umiejętności w nowych sytuacjach poznawczych,
- pracował systematycznie, zawsze był przygotowany i aktywny na lekcjach, wykorzystywał dodatkowe zadania wykraczające poza obowiązkowe czynności lekcyjne,
- widać jego pasję w rozwijaniu swoich zainteresowań.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń opanował wiedzę i umiejętność w pełnym zakresie treści określonych programem:

- posiada wiedzę uzyskaną w wyniku rozwijania zainteresowań podmiotem i umiejętność zastosowania jej w swojej pracy twórczej,
- aktywnie pracował indywidualnie i zespołowo,
- uczestniczył w konkursach przedmiotowych,
- stosował swoją wiedzę w nowych sytuacjach poznawczych,
- dobrowolnie wykorzystywał prace związane ze zdobywaniem i z zastosowaniem wiedzy i umiejętności.

Ocena dobra:

Uczeń opanował treści najważniejsze w strukturze przedmiotu:

- wykazał się umiejętnością zastosowania wiadomości w sytuacjach typowych, według wzorów i schematów z lekcji i podręczników,
- jest aktywny na lekcjach i zadowolająco wykonuje zadania związane z procesem lekcyjnym,
- czasami podejmuje dodatkowe zadania plastyczne.

Ocena dostateczna:

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności na poziomie nieprzekraczającym wymagań określonych w podstawie programowej:

- wykazywał się niewielką aktywnością na lekcjach, często był nieprzygotowany,
- ćwiczenia plastyczne wykonywał niestarannie, niewielkim nakładem pracy.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń opanował zakres wiedzy i umiejętności w nikłym zakresie, nie przekreśla to jednak jego szansy na uzyskanie podstawowej wiedzy z przedmiotu w ciągu dalszej nauki. Poza tym:

- nie był aktywny na lekcji,
- niedbale wykorzystywał prace plastyczne,
- wyraża chęć poprawy.

Ocena niedostateczna:

Uczeń nie opanował zakresu wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawach programowych. Poza tym:

- ostentacyjnie wyraża lekceważący stosunek do przedmiotu, nauczyciela lub kolegów,
- przeszkadza w prowadzeniu lekcji,
- odmawia wykonywania zadań praktycznych i teoretycznych,
- nie wykazuje chęci poprawy, więc nie rokuje nadziei na uzyskanie podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki.

Ocenianie uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi

Na podstawie pisemnej opinii poradni specjalistycznej (psychologiczno-pedagogicznej lub innej) nauczyciel ma obowiązek obniżyć wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono deficyty rozwojowe, uniemożliwiające mu sprostanie wymaganiom edukacyjnym lub sprawiają trudności w uczeniu się. Wówczas nauczyciel jest zobowiązany opracować i podać uczniowi nowy zakres treści programowych i kryteriów oceny dostosowanych do jego indywidualnych predyspozycji. Wiedza i doświadczenie nauczyciela podpowiedzą mu, jakie metody wybrać, aby walory przedmiotu przyniosły pozytywne efekty psychoterapeutyczne. Dlatego należy być cierpliwym i dociekliwym. Niejednokrotnie warto pozwolić na skończenie pracy w domu, zwracając przy tym uwagę na samodzielność, co będzie miało duże znaczenie dla niego również w dalszym życiu.

Do uczniów wymagających szczególnej uwagi należy również młodzież wybitnie uzdolniona. W tym przypadku stymulacja ocenami jest mniej ważna, ważniejsza wydaje się uwaga i dodatkowo poświęcony czas. Taki uczeń potrzebuje, aby wskazywać mu nowe możliwości, wyjaśniać więcej i dogłębniej, stawiać przed nim nowe zadania. Rozpoznanie typu jego aktywności: słuchowej, wzrokowej czy czuciowej (kiedy działania i emocjonalne zaangażowanie wpływa na zapamiętywanie) pozwoli ukierunkować ucznia. Najważniejsze, aby pomóc mu budować poczucie wartości poprzez pokazanie jego możliwości otoczeniu; wystawy, konkursy, prace na rzecz szkoły i społeczności lokalnej.